



پنځلسم کال، ۱۷۷ مه گڼه د ۱۴۴۳ کال د رمضان (۱۴۰۱ وري) میاشت

**بانک** د افغانستان بانک میاشتنی مجله

په اسلامي شریعت کې د احتکار حکم

له ټولو زونونو څخه د افغانستان بانک د سرپرست  
رئیس پر مشرۍ د پلاوي لیدنه او څارنه

علت افزایش قیمت ها در بازار چیست؟

معاون دوم د افغانستان بانک با نماینده ویژه  
سازمان ملل متحد برای افغانستان دیدار کرد

میکنیزه شدن زراعت، راه بسوی خود کفایی

د نړیوال بانک له استازو سره غونډه



# ګرانو هیوادوالو!

څرنګه چې تاسو ته معلومه ده چې د افغانستان بانک په ۱۴۰۰/۸/۱۲ نېټه سوداګریزو بانکونو ته متحدالمال مکتوب صادر کړی دی چې پر بنسټ یې هغه پېرودونکي چې له پورته یادې شوې نېټې څخه وروسته په بانکونو کې خپل امانتونه رډي، کولای شي له کوم محدودیت پرته یې له یو حساب څخه بل حساب ته ولېږي او یا یې په بشپړه توګه ترلاسه کړي.

همدا ډول د افغانستان بانک له ژمنې سره سم په هڅه کې دی خو په دې برخه کې ګرانو هیوادوالو ته ډېرې اسانتیاوې برابرې کړي او د بانکي نظام کړنې عادي حالت ته راوګرځوي.

# هموطنان عزیز!

طوری که در جریان قرار دارید د افغانستان بانک به تاریخ ۱۲/۰۸/۱۴۰۰ متحدالمال را به بانکهای تجارتي صادر نموده که بر اساس آن مشتریان محترم که پس از تاریخ تذکر داده شده، سپرده گذاری می نمایند، آنرا بدون محدودیت مقداری می توانند از یک حساب به حساب دیگر انتقال یا بصورت مکمل برداشت نمایند.

با این حال، د افغانستان بانک طبق وعده خود در تلاش است تا سهولت های بیشتر از این را برای مردم عزیز خود فراهم نموده و فعالیت نظام بانکی را بشکل نورمال در آورده.





## د گڼې لړليک / مطالب مجله

مخ

۲	له ټولو زونونو څخه د افغانستان بانک د سرپرست رئیس پر مشرۍ د پلاوي لیدنه ...
۴	د افغانستان بانک د بانکونو د ټولنې او د سوداگریزو بانکونو له استازو سره غونډه...
۵	معاون دوم د افغانستان بانک با نماینده ویژه سازمان ملل متحد برای افغانستان ...
۶	تدویر جلسه با نماینده گانی از کشور سوئزرلند
۷	جلسه با نمایندگان برنامه انکشافی سازمان ملل متحد (UNDP)
۸	د نیویال بانک له استازو سره غونډه
۹	جلسه در مورد بانکی سازی عواید
۱۰	د افغانستان د اسعاري زېرمو د کنگل پاتې کېدو په اعتراض د پلې لار پر سر د...
۱۱	جلسه با نمایندگان اتحادیه اروپا
۱۲	په اسلامي شریعت کې د احتکار حکم
۱۴	علت افزایش قیمت ها در بازار چیست؟
۱۷	اقتصادی ثبات، پر ځان بسیاينه او خپلواکي
۲۰	اقتصادی خپرونه
۲۲	بازار یابی در تجارت و بانکداری
۲۴	د باثباته اقتصاد لپاره پانگونه ټولیزه سوکالي رامنځته کوي
۲۷	میکانیزه شدن زراعت، راه بسوی خود کفایی
۲۹	لیتیوم افغانستان محصول استراتژیک کشور

## بانک

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک

کنټرولر: صدیق الله خالد، جواد سداد او مفتي عبدالله آخندزاده

سرلیکوال: شفیق الله بارز

مسئول مدیر: حسیب الله نوري

خبريال: عبدالحفیظ شاهین

ډیزاین: خالد احمد فیضی

فوټوژورنالېست: زیرک ملیا

د چاپ او توزیع مسئول: نصرت الله احمدزی

پته: د افغانستان بانک

ټلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

د مضمونونو او مقالو مسؤلیت د لیکوالانو پر غاړه دی. د مجلې د مقالو او انځورونو څخه ګټه اخیستنه د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري. مسؤلیت مضامین و مقالات به نویسنده ګان آن بر می گردد. استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.



## له ټولو زونونو څخه د افغانستان بانک د سرپرست رئیس پر مشرۍ د پلاوي لیدنه او څارنه



د افغانستان بانک د ټولو سرپرست رئیس بناغلي حاجي ادریس پر مشرۍ یو پلاوی چې د دې بانک د ریاست د دفتر لوی آمر بناغلي صدیق الله خالد یې هم ملتیا کوله د کب میاشتې پر ۱۸ مه نېټه د افغانستان بانک له ټولو زونونو او نمایندګیو څخه د لیدنې او څارنې په موخه سفر پیل کړ.

په دغه سفر کې د افغانستان بانک له شمال، شمال ختیځ، لویدیځ، جنوب لویدیځ، ختیځ او سویل ختیځ زونونو او اړوندو نمایندګیو له چارو لیدنه او څارنه تر سره شوه.

د افغانستان بانک د ټولو سرپرست رئیس بناغلي حاجي ادریس چې د افغانستان بانک له زونونو او نمایندګیو څخه د لیدنې او څارنې او د بانکي سکتور د ستونزو د حل او په دې برخه کې له اړوندو ادارو سره د شته خنډونو د له منځه وړلو په موخه ولایتي سفرونه پیل کړي وو د یادو زونونو د نمایندګیو له استازو سره یې د بېلابېلو غونډو په اوږدو کې هر اړخیز بحثونه تر سره کړل.

په یادو لیدنو او څارنو کې د افغانستان بانک د زونونو او نمایندګیو مسئولینو د اړوندو نمایندګیو په اړه خپلې ستونزې، وړاندیزونه او غوښتنې د افغانستان بانک له سرپرست رئیس سره شریک کړل او په دې اړه د همکارۍ غوښتونکي شول.

د افغانستان بانک سرپرست رئیس بناغلي حاجي ادریس د اړوندو زونونو او نمایندګیو د کارکوونکو ستونزې، غوښتنې

«



او وړاندیزونه واورېدل او پر حل لارو يې خبرې وکړې. نوموړي د افغانستان بانک د زونونو او نمايندگيو د چارو پر همغږي د ټينگار ترڅنگ د کارونو د لاسنه والي او خلکو ته د خدمت او ستونزو د حل په موخه اړوندو مسوولينو ته اړينې سپارښتنې وکړې.

د يادو زونونو کارکوونکو هم ژمنه وکړه چې د درنو هيوادوالو لپاره به په پوره اخلاص، رښتينولي او مسئوليت سره خدمتونه وړاندې کوي او په دې موخه به له هېڅ ډول هلو ځلو درېغ نه کوي.

د يادونې وړ ده چې دا د افغانستان بانک په تاريخ کې لومړی ځل دی چې د افغانستان بانک سرپرست رئيس د دې بانک ولايتي نمايندگيو او زونونو ته سفر کوي، له بانکونو څخه د خلکو د ستونزو د حل په موخه له نږدې ليدنه کوي او د سمونونو د راتگ لارښوونې کوي.

د سفرونو دا لړۍ چې د افغانستان بانک له ټولو زونونو ليدنه او څارنه پکې وشوه د ۱۴۰۱ لمريز کال د وري د مياشتې پر ۱۱ مه نېټه د تورخم له نمايندگي څخه په ليدنې سره پای ته ورسېده. دا سفرونه له لاسته راوړنو ډک وو او د خوښۍ ځای دی چې په لړ کې يې د بانکي سکتور پر وړاندې په ټولو زونونو او نمايندگيو کې ډېری ستونزې حل شوې.



## د افغانستان بانک د بانکونو د ټولني او د سوداگريزو بانکونو له استازو سره غونډه ترسره کړه



د سوداگريزو بانکونو له همغږۍ څخه د ستاينې ترڅنگ له هغوی وغوښتل خو د قوانينو او مقررو په رڼا کې پيرودونکو ته د بانکي خدمتونو په وړاندې کولو کې د پام وړ اسانتياوې چمتو کړي. ورپسې، د افغانستان د بانکونو د ټولني مسئولينو او د سوداگريزو بانکونو استازو په خپل وار په بېلابېلو برخو لکه د پورونو پر وضعيت او د بانکونو پر شتمنيو او مديريت باندې خبرې وکړې او خپلې ستونزې، ليد لوري او نظرونه يې د افغانستان بانک له مشرتابه پلوي سره شريک کړل چې د افغانستان بانک د لومړي مرستيال لخوا ورسره ژمنه وشوه چې د اړوندو قوانينو او مقرراتو په رڼا کې به مو ستونزو ته رسيدنه وشي.

د ۱۴۰۱ هـ ش وري ۷ مه - د افغانستان بانک د لومړي مرستيال ښاغلي نور احمد آغا په مشرۍ د بانکونو د ټولني او د سوداگريزو بانکونو له استازو سره د بانک د عالي شورا د غونډو په تالار کې غونډه ترسره شوه.

د دې غونډې په اوږدو کې د افغانستان بانک لومړي مرستيال د بانکي خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د زمينو د برابرولو او د بانکونو د لا همغږۍ په تړاو د خبرو په ترڅ کې وويل چې د افغانستان بانک تل هڅه کوي خو بانکونو ته لا زياتې اسانتياوې برابرې کړي، خو هيوادوال وکولای شي په ټول هيواد کې د بانکي خدمتونو له اسانتياوو څخه له پخوا ډېره گټه پورته کړي.

د افغانستان بانک لومړي مرستيال ښاغلي نور احمد آغا د بانکي خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې د بانکونو د ټولني او





## معاون دوم د افغانستان بانک با نماینده ویژه سازمان ملل متحد برای افغانستان دیدار کرد

۲ حمل ۱۴۰۱ - محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک با نماینده ویژه سازمان ملل متحد برای افغانستان دیدار نمود و در مورد مسایل مختلف مالی و بانکی بحث و تبادل نظر نمودند.

در این دیدار محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک از کمک های بشر دوستانه سازمان ملل متحد قدردانی نموده، ابراز امیدواری کرد که کمک های آنها به مردم افغانستان بیشتر گردد.

وی از نماینده ویژه سازمان ملل متحد در افغانستان خواست تا کمک های خود را از طریق سکتور بانکی که داری سهولت های زیاد می باشد، انجام دهند.

در همین حال دیورا لاینز نماینده ویژه سازمان ملل متحد برای افغانستان نیز در مورد سکتورهای مالی، بانکی و اقتصادی صحبت کرد و نقش سکتور بانکی را در ارائه کمک ها موثر خواند. وی افزود که به کمک های بشردوستانه خود به مردم افغانستان ادامه خواهند داد.

گفتنی است که د افغانستان بانک از راه های مختلف تلاش می کند تا در پرتو قوانین و مقررات با تمامی نهاد های مالی و بانکی جهان روابط بانکی بهتری داشته باشد و از این طریق تسهیلات لازم را در اختیار مردم عزیز قرار دهد.

۲ حمل ۱۴۰۱ - محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک با نماینده ویژه سازمان ملل متحد برای افغانستان دیدار نمود و در مورد مسایل مختلف مالی و بانکی بحث و تبادل نظر نمودند.

در این دیدار محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک از کمک های بشر دوستانه سازمان ملل متحد قدردانی نموده، ابراز امیدواری کرد که کمک های آنها به مردم افغانستان بیشتر گردد.

وی از نماینده ویژه سازمان ملل متحد در افغانستان خواست تا کمک های خود را از طریق سکتور بانکی که داری سهولت



## تدویر جلسه با نماینده گانی از کشور سوئزرلند



همچنان افزود که مواصلت کمک های بشردوستانه از طریق سیستم بانکی باعث ایجاد شفافیت و سهولت به مردم می گردد. محترم عبدالقدیر احمد علاوه نمود که د افغانستان بانک برای تقویت و بهبود سکتور مالی و بانکی کشور با نهاد های مختلف نشست و گفتگو نموده و به این تلاش های خود همچنان ادامه خواهد داد.

متعاقباً، نماینده گان محترم از کشور سوئزرلند وعده همکاری با د افغانستان بانک و سکتور بانکی و مالی کشور را برای بهبود وضعیت این سکتور دادند.

۹ حمل ۱۴۰۱- جلسه ای به رهبری محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک با نماینده گانی از کشور سوئزرلند در دفتر مرکزی د افغانستان بانک برگزار گردید. طی این نشست روی کمک های بشردوستانه به مردم افغانستان، سیاست های پولی کشور و چگونگی تقویه بنیه های مالی و بانکی افغانستان بحث های همه جانبه صورت گرفت.

محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک گفت که د افغانستان بانک متعهد به رعایت اصول مراودات مالی و بانکی با جهان است و تقاضای ما از جوامع کمک رسان این است که کمک های بشردوستانه را از طریق سیستم بانکی انجام دهند. او

## جلسه با نمایندگان برنامه انکشافی سازمان ملل متحد (UNDP)



محترم پسرلی گفت که تعامل جامعه جهانی با د افغانستان بانک به نفع مردم افغانستان است و می تواند نقش موثری در ارائه کمک های بشردوستانه به مردم ایفا کند.

قابل ذکر است که در این جلسه محترم واختنگ سوانیدز معاون برنامه انکشافی سازمان ملل متحد در افغانستان نیز صحبت نموده و در بخش سکتور مالی و بانکی تعهد همکاری را از جانب (UNDP) نمود.

لازم به ذکر است که در این جلسه آمر عمومی سیاست پولی و آمر عمومی زون مرکز، معاون آمریت عمومی نظارت بانکی د افغانستان بانک و نمایندگان بخش های مختلف برنامه انکشافی سازمان ملل متحد در افغانستان نیز حضور داشتند. ●

۸ رمضان ۱۴۴۳- جلسه ای با محترم واختنگ سوانیدز، معاون برنامه انکشافی سازمان ملل متحد (UNDP) در افغانستان در تالار شورای عالی د افغانستان بانک تدویر گردید که در آن در زمینه وضعیت موجود بانکی، تسهیلات بمیان آمده و پلان های آینده صحبت شد.

در این جلسه محترم لطف الحق نور پسرلی مشاور اقتصادی د افغانستان بانک و کارمندان این بانک به نمایندگان برنامه انکشافی سازمان ملل در افغانستان در زمینه فعالیت های سکتور بانکی معلومات همه جانبه داده و تعهد هر نوع همکاری را در چارچوب اصول و مقررات از طرف د افغانستان بانک به طرف مقابل داد.



# د نړیوال بانک له استازو سره غونډه



تعامل د افغانستان د خلکو، اقتصاد او بانکي نظام په ګټه دی او دا چاره کولای شي خلکو ته د بشرياله مرستو په رسولو کې رغنده رول ولوبوي.

ښاغلي پسرلي یادونه وکړه چې د افغانستان بانک د نړیوالو منل شویو اصولو او مقرراتو په رڼا کې د هر ډول همکارۍ لپاره چمتو دی او هیله لري چې نړیوال بانک به هم په دې برخه کې له د افغانستان بانک سره همکاري وکړي.

باید وویل شي چې د نړیوال بانک استازو هم په اړوندو برخو کې د همکارۍ لپاره د چمتووالي ژمنه وکړه او لېوالتیا یې وښوده چې د افغانستان بانک او نړیوال بانک تر منځ دا ډول غونډې دوام پیدا کړي.

د نړیوال بانک له استازو سره په د افغانستان بانک کې د دې بانک د پروژو د بیا پیل، تخنیکي همکاريو، تعامل او د بشرياله مرستو په میکانیزم کې د اسانتیاوو رامنځته کولو په اړه د رمضان د میاشتې پر ۱۵ مه نېټه آنلاین غونډه جوړه شوه.

په یاده غونډه کې چې په همدې مناسبت جوړه شوې وه د افغانستان بانک ستر اقتصادي سلاکار ښاغلي لطف الحق نور پسرلي په دې بانک کې د نړیوال بانک د پروژو پر ارزښت خبرې وکړې او د افغانستان بانک سره د نړیوال بانک رغنده تعامل یې د مالي نظام د ټینګښت او بشرياله مرستو په میکانیزم کې د آسانتیاوو رامنځته کولو لپاره د خورا ارزښت وړ یاد کړ.

نوموړي یادونه وکړه چې د افغانستان بانک سره د نړیوال بانک



## جلسه در مورد بانکی سازی عواید



ریاست عمومی عواید وزارت مالیه و اداره ملی احصائیه و معلومات تدویر گردید.

در این جلسه در زمینه جمعآوری عواید از طریق سیستم بانکی بحث و تبادل نظر همه جانبه صورت گرفت.

جمعآوری عواید از طریق سیستم بانکی با شفافیت بیشتر همراه بوده و روند داد و ستد و مبادلات تجارتي را تسريع می بخشد.

کابینه امارت اسلامی افغانستان طی مصوبه شماره ۵ مورخ ۱۴۰۰/۷/۹ خویش بر بانکی سازی عواید تاکید کرده، تصریح نموده اند که باید تمام عواید ادارات عایداتی و خدماتی از طریق سیستم بانکی جمعآوری شود. بهمین منظور جلسه بتاريخ ۶ حمل ۱۴۰۰ بین آمریت تادیات د افغانستان بانک، سیستم تادیات افغانستان (Afghanistan Payments System)،

## د افغانستان د اسعاري زېرمو د کنگل پاتې کېدو په اعتراض د پلې لار پر سر د انځوريز نندارتون جوړيدل



ښاغلي احمد زياته كره چې د افغانستان بانک د دې مدني حرکت په ترسره كولو سره د بشر حقونو ملاتړو ادارو، ملي او نړيوالو رسنيو او مرسته كوونكو هيوادونو ته ښيي چې د بيان پر ازادۍ او د ټولنيز عدالت پر تأمينولو باندې باور لري او خلكو ته په خدمت كولو كې ژمن دی او په دې اعتراضې حرکت سره غواړي چې نړيوال په دې حساس تاريخي پړاو كې د افغانستان ځورېدلي خلك هېر نه كړي او مرسته ورسره وكړي.

د يادونې وړ ده چې په دې نندارتون كې يو شمېر كورنيو او بهرنيو رسنيو، مدني فعالانو او گڼ شمېر هيوادوالو گډون كړی وو او پر لگول شوي بڼر د لاسليكونو په كولو سره يې د افغانستان د اسعاري زېرمو د ازادولو له بهير څخه خپل ملاتړ اعلان كړ.

۱۴۰۱ د وري ۱۰- د افغانستان بانک د پلې لار پر سر انځوريز نندارتون چې د زرنگار پارک په ختيځه برخه کې د کابل سرينا هوټل ته مخامخ جوړ شوی وو، د افغانستان د خلكو د ژوندانه د وضعيت په انځورولو سره د امريكا د متحده ايالاتو لخوا د هيواد د اسعاري زېرمو د ازادولو غوښتنه وكړه.

د افغانستان بانک دويم مرستيال ښاغلي عبدالقدير احمد د دې نندارتون د پرانيستنې په وينا كې وويل چې "د هيواد د اسعاري زېرمو مديريت د افغانستان بانک په غاړه دی، دې بانک په خپل وار له بېلابېلو لارو د هيواد د اسعاري زېرمو چې د افغانستان د خلكو مسلم حق دی، د ازادولو په برخه كې هڅې كړي دي. كه څه هم په دې برخه كې تخنيكي بحثونه هيله بخښونكي وو، خو د عمل په برخه كې تر اوسه كومې حقيقي پايلې ته نه يو رسېدلي".



## جلسه با نمایندگان اتحادیه اروپا



با اصول شریعت قرار نداشته باشد، متعهد بوده و تلاش می نماید که روابط خود را با سایر نهادهای مالی و پولی بین المللی گسترش دهد.

قابل ذکر است که در این جلسه نمایندگان اتحادیه اروپا از همکاری های د افغانستان بانک در بخش های مالی و بانکی قدردانی نموده و از طرف خود نیز تعهد همکاری را با د افغانستان بانک ابراز نمودند.

۱۶ رمضان ۱۴۴۳ - محترم لطف الحق نور پسرلی مشاور ارشد اقتصادی ریاست کُل د افغانستان بانک در دفتر مرکزی این بانک با نمایندگان اتحادیه اروپا دیدار نموده و در زمینه مسایل مختلف مالی و بانکی بحث نمودند.

در این دیدار مشاور ارشد اقتصادی ریاست کُل د افغانستان بانک خاطر نشان نمود که د افغانستان بانک به تمامی اصول و مقررات بین المللی در بخش های مالی و بانکی که در مغایرت



# په اسلامي شریعت کې د احتکار حکم

همدارنگه په بل حدیث شریف کې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم فرمایي

مَنْ احْتَكَرَ طَعَامًا اَرْبَعِينَ لَيْلَةً، فَقَدْ بَرِيَ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى وَبَرِيَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ [أَخْرَجَهُ الْأَمَامُ أَحْمَدُ فِي الْمُسْنَدِ ج ٢ ص ٣٣].

ژباړه: هر هغه چا چې څلورېښت شپې په خوړو کې احتکار وکړ، لوی څښتن تعالی د هغه څخه بېزاره دی.

د اسلامي امت د تاریخ په مطالعې سره څرگندېږي چې د مسلمانانو سوداګرو د مهمو ځانګړنو څخه بنسټیزې ځانګړنې دا وې چې دوی به په خپله سوداګرۍ کې تل له رښتینولي څخه کار اخیستلو، له خلکو سره به یې غوره چلند او تل نیک تعامل ترسره کاوه.

دا ټول د همدې لپاره کېدل، تر څو دوی ته لوی خدای جل جلاله لکه څرنگه چې

محمد صلی الله علیه وسلم په ډېرو احادیثو کې یادونه شوې ده. امام ابن ماجه رحمه الله په خپل کتاب التجارات کې په دې اړه د یو حدیث شریف یادونه کړې ده چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائي:

الْجَالِبُ مَرْزُوقٌ وَ الْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ  
ژباړه: سوداګر ته رزق او روزي ورکړل شوې ده او مُحْتَكِرُ ملعون دی.

د امام ابن ماجه رحمه الله نه روایت دی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي:

مَنْ احْتَكَرَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ طَعَامًا ضَرَبَهُ اللَّهُ بِالْجَذَامِ وَ الْاِفْلَاسِ

ژباړه: چا چې د مسلمانانو په خوړو کې احتکار وکړ، نو لوی څښتن تعالی به یې د جذام (پیس) په ناروغۍ او په مال کې د افلاس (په مصیبت باندې) اخته کړي.

احتکار په لغت کې حَبْس (بندولو)، د مال ځنډولو او نه پلورلو ته ویل کېږي. یا په بل عبارت که یو څوک یو مال واخلي او تر هغه وخته یې له ځان سره وساتي، تر څو په بازارونو د یاد جنس بېې لورې شي او بیا یې پلورنې ته وړاندې کړي دې ته احتکار وايي.

د اسلامي شریعت له نظره په سوداګریزو معاملو کې احتکار د تقوا له کلیمې سره مخالفه کلیمه ده، ځکه د احتکار له کبله خلک له مالي تنګسۍ سره مخ کېږي او د ټولني وګړو ته له دې سره مالي زیان رسېږي، دا لامل دی چې د اسلام مبارک دین د احتکار ځینې صورتونه له شریعت سره مخالف بللي دي.

په نبوي احادیثو کې د احتکار د حراموالي اثبات:

د احتکار د حراموالي په اړه د حضرت

چې که چيرې په يوه سيمه کې سوداگر په دې کار باندې سره سلا مشوره وکړي او ووايي چې مونږ به نور ترهغه وخته پورې خپل سوداگريز مالونه نه پلورو، تر څو پورې يې چې بېې لورې شي، نو دوی په خپلو دې مالونو کې احتکار او د اسلامي شريعت پر خلاف پرېکړه ترسره کړې ده، ځکه چې د دوی په دې کار سره په ټولنه کې د فقر او بېوزلی ګراف لوړېږي او په ورته وخت کې پر عامو او بې وزلو خلکو باندې په ژوند کې اقتصادي فشارونه هم زياتېږي او خلک له

مالي زيانونو سره مخ کېږي.

راتولونه:

حسيب الله نوري

واخلي، تر څو يې له ځان سره تر هغه وخته پورې خوندي وساتي چې بېې شي خورا لوړې شي او په دې توګه سره د خپلې اصلي بېې څخه څو چنده ګټه ترلاسه کړي او ددې کار څخه يې بنسټيزه موخه دا وي چې تر څو خلک مجبوره او په تنګ شي او په بازار کې يې په ډېره لوړه بيه و پېري، البته د امام شافعي رحمه الله د مذهب يو لړ پيروان دا کار حرام نه، بلکې مکروه ګڼي. [المجموع شرح المهذب - د امام نووي صاحب ليکنه - ۱۳ جلد ص ۴۴ نه تر ۴۹].

د امام أحمد بن حنبل صاحب له نظره نوموړی په دې اړه وائي چې په اسلام کې احتکار يو حرام او ناروا کار دی، ځکه چې زمونږ لارښود پيغمبر اکرم صلی الله عليه وسلم ارشاد فرمائي:

مَنْ احْتَكَرَ فَهُوَ خَاطِئٌ [أخرجه مسلم في كتاب المساقاة و المزارعة، بشرح النووي جلد - ص ۴۳].

ژباړه: چا چې احتکار وکړ، نو هغه په حقيقت کې خطا کار دی.

دا چې ولې احتکار په اسلامي شريعت کې نه دی خوښ شوی، علت يې دا دی چې په احتکار کې عامو خلکو ته زيان رسېږي.

زمونږ سوداګر بايد په دې باندې پوه وي

پيغمبر اکرم صلی الله عليه وسلم له دوی سره ژمنه کړې ده، لوړې مرتبې او ستر اجرونه ورپه برخه کړي او همداراز دوی به د قيامت په ورځ له انبياؤو، صدقيينو (رښتيا ويونکو) او شهيدانو سره حشر او دهغوی له ډلې څخه وګرځول شي.

د اسلام د مبارک دين فقهاوو هم په دې اړه نظرونه وړاندې کړي دي:

امام ابوحنيفه رحمه الله د احتکار په اړه وائي چې که يو څوک له يو ښار څخه او يا يو بل ځای څخه مال د سوداګرۍ په نيت واخلي او بيا يې خپل ښار ته راوړي، خو ددې لپاره يې بازار ته نه وړاندې کوي تر څو يې بيه لوړه شي، نو دې ته احتکار ويل کېږي، خو شرط پکې دا دی چې د سوداګر په دې کار سره ښاريانو او عامو خلکو ته زيان ورسېږي.

د امام مالک رحمه الله له نظره که چېرته د يو سوداګر د احتکار له کبله ښاريانو او عامو خلکو ته زيان ورسېږي، نو په دې صورت کې به ددې سوداګر مخه نيول کېږي.

د امام شافعي صاحب له نظره احتکار په هغو شيانو کې چې خوړل کېږي نه رامنځ ته کېږي او دده په نزد احتکار دېته ويل کېږي چې يو تن د ارزاني پر مهال يو څه

سرچينې:

۱- احتکار څه ته وائي او په اسلامي شريعت کې څه حکم لري؟ فضل الله ممتاز / <https://www.eslahonline.net/2018/10/27>

۲- تعريف و معنى كثر في معجم المعاني الجامع - معجم عربي عربي / <https://www.almaany.com/ar/dict/ar-ar/%D9%83%D9%86%D8%B2/>

۳- الموسوعة الفقهية/ المبحث الثالث: كثر المال / <https://dorar.net/feqhia/2129>



# علت افزایش قیمت ها در بازار چیست؟

عبدالحفیظ شاهین



رشد قیمت کالاها مسئله است که ذهن همه مردم را بخود مشغول ساخته است. هر کس در این مورد دیدگاه های متفاوت دارند. بیشتر مردم به این نظر اند که علت اصلی موجودیت چالش در این عرصه ارتباط به سیاست دولت ها دارد. بیشتر دانشمندان اقتصادی به این نظر اند که کمبود واقعی و تصنعی باعث شده تا قیمت ها رشد کرده و قیمت سیر صعودی خود را بپیماید و بسیاری ها به این نظر اند که عمده ترین دلیل که نرخ در بازارها به هم می خورد تغییرات در نرخ ارز است. قاعدتاً زمانی که در یک کشور نرخ ارز دچار نوسانات شود بالای قیمت کالاها داخل کشور اثر گذار است.

از طرف دیگر، اینکه چگونه قیمت کالاها در بازارها سیر صعودی را بخود می گیرد. در این مورد باید گفت که این سیر صعودی علت عمده دارد. اول کالاها که قیمت آن ها بر اساس

«



ای و جهانی عیار نشود، نرخ مبادله در کالاها تغییر می کند.

در چنین حالت، تاجر با افزایش نرخ ارز در هفته جاری مواد اولیه را خریداری می کند. زیرا آنان می دانند که نرخ کالا در این هفته از نرخ هفته بعدی کرده ارزان تر می باشد. روی همین علت آنان در خرید کالا در هفته جاری هجوم می برند، در چنین شرایطی تقاضا به شکل نا متعارفی افزایش پیدا می کند. زمانیکه توازن عرضه و تقاضا برهم خورد، منحنی قیمت ها دستخوش تغییر می شوند. در چنین حالت قیمت بورس افزایش پیدا می کند و به تبع آن در حاشیه بازارها قیمت ها نیز رشد کرده و در نهایت کالا به کالای ملتهب (در حالت تغییر و آشفته شدن) تبدیل می شود.

این یک حقیقت است که افزایش نرخ ارز می تواند یک شکاف عمیقی رامیان عرضه و تقاضا ایجاد کند در مقابل ثبات نسبی ارز باعث تنظیم بازار می گردد. تولید کنندگان در زمان افزایش قیمت ارز برای خرید مواد اولیه مورد ضرورت هجوم می آورند. زیرا آنها می دانند که در هفته آینده مجبور می شوند

رقابتی و ... کالا تعیین می شوند. دوم اطلاعات، تعیین قیمت، ایجاد بازار



تا مواد مورد ضرورت شان را گرانتر تأمین نمایند.

نظر به عدم موجودیت ثبات در بازارها، تولید کنندگان مجبور می شوند که مواد اولیه شان را گددام کنند. در چنین حالت لازم است تا نرخ ارز شناور مدیریت گردد تا بر اساس آن بتوان از التهاب بازار جلو گیری کرد.

همچنان، یکی از موضوعات اثر گذار در این بخش عبارت از تنظیم آثار روانی و هیجانات اقتصادی است. اگر میزان واردات و صادرات مدیریت شود می توان تا حدی جلو این گونه ناهنجاری ها را گرفت. اگر در جریان بحران مدیریت نباشد در آن وقت نمی توان نقش تنظیم کننده را ایفاء کرد و عواقب آن منجر به کمبود کالا می گردد. در به میان آمدن چنین وضعیت ما شاهد کمبود واقعی و تصنعی در بازار خواهیم بود که در هر دو حالت روی بازار تأثیر می گذارد.

در کمبود تصنعی، کالا های که جنبه مصرفی دارند تبدیل به کالای سرمایوی

می شوند. در بیشتر اوقات این کالا ها به بازار عرضه نمی گردد. چرا که صاحبان این کالا ها می خواهند نوسانات قیمتی را در بازار پیگیری کرده و در نهایت کالای دست داشته خود را گرانتر بفروشند.

در چنین حالات محور اصلی تصمیم گیرندگان این است که ارز موجود در کشور را به سمت کالا های با اولویت بالا ببرند. بعضی دانشمندان به این عقیده اند که عدم کاهش قیمت اجناس در بازار ها به ارز ارتباط چندانی ندارد. آنها می گویند که علت اصلی افزایش کالا ها در بازار موضوع نقدینگی است.

آنها می گویند که اگر یک کسی یک مقدار پول ثابت در اختیار داشته باشد و تصمیم بگیرد که کالا های را بخرد که تا به حال یک قیمت داشته، فعلاً قیمت آن افزایش پیدا کرده است و تقاضایش برای خرید آن کالا ادامه پیدا کند، پس باید پول بیشتری را از جیب خود برای خرید آن کالا بپردازد. این عملکرد به این معنی است که پول بیشتری را از

جیب خود برای خرید آن کالا بپردازد. در نهایت مصارف آن شخص در یک بخش بیشتر می شود و در سایر بخش ها کاهش می یابد.

در پی چنین حالت، در بعضی موارد مانند سیاحت و بعضی بخش های دیگر رکود به میان می آید. در حالیکه در بعضی جاهای دیگر مانند مواد خوراکی تورم شدید به میان می آید که به تعقیب آن بهای مواد خوراکی روز بروز افزایش پیدا کرده، که نشان دهنده افزایش نقدینگی جامعه می باشد. روی همین علت گفته می شود که ارز تأثیر چندانی در افزایش یا کاهش قیمت کالا ها ندارد. •

منابع:

۱- دلار ارزان شد؛ چرا کالاها ارزان نمی شوند؟ / تاریخ نشر: ۱۳۹۷ / ۹ / ۲۵ - <https://www.bbc.com/persian> - BBC News

۲- چرا نرخ دلار پایین آمد اما اجناس ارزان نشد؟ اقتصاد آنلاین تاریخ نشر: ۱۳۹۷ / ۹ / ۱۸ - <https://www.eghtesadonline.com>

۳- نرخ دالر در برابر افغانی کاهش یافته، اما قیمت مواد اولیه همچنان / تاریخ نشر: ۱۴۰۰ / ۱۲ / ۲۶ - <https://www.dw.com/fa-af>



# د هیواد اقتصادي ثبات، پر ځان بسیاینه او خپلواکي

خواجہ عصمت الله ځلانده

د افغانستان بانک د ریاست د دفتر کارکوونکی

تر بل هر وخت ډېر د اقتصادي ثبات او اقتصادي خپلواکي او پر ځان بسیاینې د رامنځته کېدو لپاره زمينه برابره ده. په دې مقاله کې په لاندې ډول د داسې لارو چارو په اړه معلومات وړاندې کېږي چې پر عملي کېدو سره یې هیواد اقتصادي ثبات یا اقتصادي خپلواکي ته رسېدای شي.

## ۱- د پردیو له لاسوهنې مخنیوی

هغه هیوادونه چې د تاریخ په اوږدو کې د پردیو له مداخلې سره مخ دي، دوی

پرېمانه روانو او خوږو اوبو سیندونه، بڼکلې هوا، بډایه طبیعي زېرمو، پراخو کرنیزو ځمکو او نورو انځور ذهن ته راځي. که د دې هیواد خلکو ته په بېلابېلو برخو کې د پانګونې زمينې برابرې شي دا چاره کولای شي افغانستان ته اقتصادي ثبات راولي او د اقتصادي خپلواکي لپاره لاره هواره کړي. دا چې اوس په هیواد کې اسلامي امارت حاکمیت تر لاسه کړی دی او امنیت ټینګ شوی دی، دا مهال

په نړۍ کې به هېڅ داسې هیواد و نه موندل شي چې وګړي یې د اقتصادي ثبات او خپلواکي غوښتونکي نه وي، د نړۍ ټول هغه هیوادونه چې اقتصادونه یې پر پښو ولاړ دي او لاس یې بل ته اوږد نه دی، د دوی ټولې پرېکړې پر خپلواکه توګه تر سره کېږي او د نورو ملکونو تر اقتصادي اغېز لاندې نه راځي.

جګړې خپلې افغانستان چې له نوم سره یو ځای یې د غوره جغرافیایي موقعیت،



نه دي توانېدلي چې اقتصادي خپلواکي تر لاسه کړي او په کور د ننه د پر ځان بسيا اقتصاد لرونکي شي. هغه هیوادونه چې د بهرنیو هیوادونو مستعمره وي دوی نه شي کولای چې په خپله خوښه چارې تر سره کړي، معنی دا چې حاکم ملتونه د محکومو ولسونو له بشري ځواک، بډایه زېرمو، کرنیزو ځمکو او نورو په پراخه پیمانې گټه پورته کوي او له دې لارې خپله گټه تر لاسه کوي او د مستعمره هیوادونو یا د دې هیوادونو خلکو ته یوازې د خوږه او وڅښه زمينه برابروي او نه پرېږدي چې د دې ډول هیوادونو اقتصادونه ځواکمن شي.

دا چې الله الحمد اوسمهال هیواد بشپړه خپلواکي تر لاسه کړې ده او په کورنیو چارو کې د ټولو بهرنیانو لاسونه لنډ شوي دي، تمه ده چې ډېر ژر به اقتصادي خپلواکي او اقتصادي ثبات ته ورسېږو او د نورو هیوادونو له احتیاجه به د تل لپاره خلاص شو.

## ۲ - د امنیت ټینګښت

هغه هیوادونه چې په هغو کې سوله حاکمه وي او هلته جنگ او جگړه شتون و نه لري کولای شي ډېر ژر اقتصادي خپلواکي، اقتصادي ثبات او پر ځان بسیاینه تر لاسه کړي. په جگړه

کې خلک دندې له لاسه ورکوي او د بیکارۍ کچه خپل لوړ حد ته رسېږي، سوداګري او پانګونه راکمېږي. نو د دې لپاره خلک بېکاره نه شي او سوداګری او پانګونه کې پرمختګ رامنځته شي په کار ده چې هیوادونه د امنیت د ساتنې لپاره کوټلي ګامونه پورته کړي او په خپلو سیمو کې ثبات رامنځته کړي اوس چې افغانستان کې امنیت ټینګ شوی دی په کار ده چې ټول افغانان یو بل ته لاسونه سره ورکړي او دا هیواد اقتصادي پرځان بسیاینې ته ورسوي.

## ۳ - د بشري ځواک روزل

د نړۍ ډېری هیوادونه چې اقتصادي خپلواکي ته رسېدلي د اقتصادونو ډېری برخه یې د په کارپوه او مسلکي ځوانانو لخوا مدیریت کېږي. د دې لپاره چې هیواد مو اقتصادي خپلواکي تر لاسه کړي په کار ده چې د بشري ځواک د لوړاوي لپاره هلې ځلې ډېرې شي.

پر بشري ځواک په تېره بیا د ځوانانو پر ظرفیت لوړونه پانګونه پر اقتصادي برنامو پانګونه ده، په لنډ ډول ویلای شو، هغه هیوادونه چې غواړي اقتصاد یې ثبات ولري په کار ده چې د خپل بشري ځواک روزنې ته پاملرنه وکړي

او د خپل هیواد د ښې راتلونکي او پرمختګ لپاره پر ځوانانو پانګونه وکړي.

## ۴ - عدالت ساتنه

هغه ټولنې چې هلته عاید په غیر عادلانه ډول وپشل کېږي په هغه ځای کې ټولنیز امنیت له ستونزو سره مخ کېږي او د ټولنې د ټیټ قشر اوسېدونکي هڅه کوي چې له بېلابېلو غیر قانوني لارو لکه غلا، قتل، اختطاف او نورو له مالدارانو خپل حق واخلي. خو که چېرته په ټولنه کې عدالت حاکم وي ټولنیزې ستونزې نه رامنځته کېږي او د اقتصادي ودې او پرمختګ لپاره زمينه برابریږي. د اسلام مبارک دین هم پر عدل ټینګار کړی دی او اسلامي نظام ته یې د عدل نظام ویلی دی، نو دې ټکي ته په کتلو سره ویلای شو چې د اقتصادي ثبات د رامنځته کېدو لپاره اړینه ده چې په ټولنه کې عدالت حاکم وي.

## ۵ - د اوبو مدیریت

د اوبو مدیریت د یو هیواد اقتصادي ودې او پرمختګ په برخه کې مهم رول لري، دا چې افغانستان یو کرنیز هیواد دی او د خوړو او پریمانه روانو اوبو لرونکی دی په کار ده چې د دې برخې مدیریت ته ډېره پاملرنه وشي. د



معلوماتو پر بنسټ افغانستان ۷۵ ميليارد متر مكعب اوبو څخه يوازې ۳۰ سلنه خپله كاروي او پاتې نور يې گاونډيو هيوادونو ته بهېري. كه دا برخه په ښه ډول مديريت شي ليرې نه ده چې افغانستان به د کرنيزو محصولاتو په برخه کې له وارداتي په صادراتي هيواد بدل شي او د برښنا د توليد پراخې سرچينې به پيدا كړي.

افغانستان دا مهال هر كال په ميليونونو ډالر گاونډيو هيوادونو ته وركوي، ترڅو له دوی څخه خپله د اړتيا وړ برښنا تر لاسه كړي، همدارنگه له دې هيواد څخه په كلني ډول په سلگونو ميليونه ډالر بهرنيو هيوادونو ته د کرنيزو محصولاتو د تر لاسه كولو لپاره ځي، خو كه په كور دننه د اوبو د مديريت لپاره كوټلي گامونه پورته شي، نه يوازې دا چې له افغانستان څخه بهرنيو هيوادونو ته د تلونكو اسعارو مخنيوی به پرې وشي، بلكې له دې لارې به هيواد ته د لا زياتو اسعارو د راتگ لپاره زمينه برابره شي. هيواد ته د اسعارو راتگ د

اقتصادي ثبات لامل كېږي او دا چاره كولاى شي د اقتصادي پر ځان بسياينې لپاره زمينه برابره كړي.

#### ۶- د کرنيز سيستم ميكانيزه كول

د نړۍ پرمختللي هيوادونه د خپل کرنيز سيستم لپاره له عصري، معياري ماشينونو او ټكنالوژۍ گټه پورته كوي. دا چاره د دې لامل كېږي چې دا هيوادونه په لږ بشري ځواك سره په كم وخت، لږو اوبو سره ډېره ځمكه خړوبه او زيات حاصل تر لاسه كړي. له دوديز کرنيز سيستم څخه عصري سيستم ته د کرنيز سيستم اړول اقتصادي خوځښت رامنځته كوي او په ټول كې د اقتصادي ثبات او اقتصادي پر ځان بسياينې لپاره لار هواروي.

#### ۷- د كانونو مسلکي او معياري را سپړنه

افغانستان د نړۍ د هغو گوتو په شمار هيوادونو په كتار كې دى چې خداى ج ورته بدهايه كاني زېرمې وركړې دي او دا زېرمې لا هم ټولې پر ځاى پاتې دي. كه په دې برخه كې پانگونه وشي او

كانونه په مسلکي او معياري ډول را وسپړل شي، ليرې نه ده چې دا هيواد به د نړۍ د غوره اقتصاد لرونكو هيوادونو په كتار كې راشي او مونږ به په دې برخه كې د پراخو پرمختگونو شاهدان وو.

اوس چې په هيواد كې امنيت ټينگ شوى دى په كار ده چې د افغانستان اسلامي امارت په ښه ډول د كانونو د را سپړنې لپاره لاس په كار شي، په دې برخه كې مسلکي كسان و روزي او له داسې كمپنيو سره قراردادونه وكړي چې پر عصري ټكنالوژۍ سمبالې وي. دا چاره نه يوازې دا چې خلکو ته د كار روزگار زمينه برابروي، بلكې كولاى شي د افغانستان د اقتصادي خپلواكۍ په برخه كې رغنده رول تر سره كړي.

سرچينې:

1. BBC راپور
2. د كاروبار كتاب/ ليكوال: محمد داود نيازی - د پاڼه: ۴۶-۴۹
3. د معاصر اسلامي اقتصاد پېژندنه كتاب/ ليكوال: بشير الله نجيمي / پاڼه ۱۵۶ / چاپ ۲۰۰۹م كال.
4. تحليلي مجله / موضوع: د افغانستان اوبه او د گاونډيانو انډېښنه/څېړونكى حكمت الله خالاند/ پاڼه ۹-۱۷ / چاپ ۲۰۲۰م كال.
5. د ذبيح الله تنوير علمي څېړنې لنډيز او زياتونه (مقاله)
6. د افغانستان اقتصاد/ كتاب/ د محمد آصف ننگ ليكنه.
7. د آسيا طبعي - سياسي - بشري - اقتصادي او تاريخي جغرافيه/ كتاب/ ليكوال: احسان الله آرين زى / پاڼه ۵ / چاپ ۲۰۰۳م كال.
8. پنځه كلن مزل/ كتاب/ څېړنه / پاڼه ۱۱۷-۱۲۶ / چاپ ك ۲۰۱۹م كال

سويډن له افغانستان سره څه باندې اووه ميلیون ډالر مرسته وکړه

د ملگرو ملتونو د بشري مرستو د همغږۍ ادارې (اوچا) د ۲۰۲۲ ميلادي کال لپاره له افغانستان سره د سويډن د تازه مالي مرستې خبر ورکړ.

اوچا د چهارشنبې په ورځ اپرېل ۱۳ (وري ۲۴) پر خپل ټويټر پاڼه ليکلي چې سويډن د افغانستان بشر دوستانه صندوق سره د ۷۰ ميليون کرون چې ۷.۲ ميليونه ډالر کېږي مرسته وکړه.

سويډن له افغانستان سره دريم لوی مرسته کوونکی هيواد دی چې د ملگرو ملتونو د معلوماتو پر بنسټ د ۲۰۱۴ ميلادي کال له پيل څخه بيا تر دا مهاله يې له

افغانستان سره څه باندې ۸۲ ميليونه امريکايي ډالر مرسته کړې ده.

همدا مهال په افغانستان کې د ملگرو ملتونو سياسي استازولۍ يا يوناما د ۲۰۲۲ ميلادي کال لپاره د افغانستان له بشردوستانه صندوق سره د استرالیا، بلجيم جرمني، قبرس، کاناډا، انډورا، ډنمارک، ايسلنډ، ايرلنډ، لوگزامبورگ، مالټا، هالنډ، ناروې، سويډن، فلپين او سويس له همکارۍ څخه مننه کړې ده.

په افغانستان کې د ملگرو ملتونو سياسي استازولۍ ويلي: "ن سبا په افغانستان کې څه باندې نيمايي وگړي ژوند ژغورونکو مرستو ته اړتيا لري".

د ملگرو ملتونو د معلوماتو په

اساس اوس مهال شاوخوا ۲۳ ميليون افغانان له سختې لورې سره مخ دي او د دغه هيواد ۹۵ سلنه اوسېدونکي کافي خواږه نلري. دغه سازمان همدارنگه ويلي چې ۱۰ ميليونه افغان ماشومان د ژوندي پاتې کېدو لپاره بهرنيو مرستو ته اړتيا لري.

دا په داسې حال کې ده چې تېره اونۍ د ملگرو ملتونو، قطر او جرمني په کوربتوب مرسته کوونکو هيوادونو افغانستان ته د بشري مرستو د جلبولو په کنفرانس کې په ۲۰۲۲ ميلادي کال کې له دغه هيواد سره د ۲.۴مليارده بشري مرستې ژمنه وکړه.

په دغه ناسته کې د امريکا متحده ايالاتو، برتانيې او اروپايي ټولنې د مالي مرستو ژمنې وکړې د امريکا د

بهرنيو چارو وزات تر ياد کنفرانس وروسته وويل چې له افغانانو سره به ۲/۴ميليون ډالره نوره مرسته هم وکړي.

### يک شرکت بين المللی برای سرمايه گذاری در افغانستان اعلام آمادگی کرد

نماینده شرکت بين المللی "هيمپروم سروايس" در دیدار با نورالدين عزيزی سرپرست وزارت صنعت و تجارت در رابطه به سرمايه گذاری این شرکت در کشور، بحث کرد. به گزارش آژانس باختر، در این دیدار نماینده شرکت یادشده که متشکل از سرمايه گذاران آلمانی، روسی و چينایی می باشد؛ آمادگی خود را برای سرمايه گذاری در بخش های مختلف در افغانستان اعلام داشت.



شرکت بین المللی (HIMPROM SERVICE) در نظر دارد تا در بخش زباله، کود کیمیاوی، گاز، تیل و تولید برق سرمایه گذاری کند. در همین حال، سرپرست وزارت صنعت و تجارت با استقبال از سرمایه گذاری‌های بین‌المللی؛ در مورد اهمیت پلان تجارتي، طرح پیشنهادی، پروفایل و پروژه‌های کاری شرکت متذکره صحبت کرد. گفتنی است که در این اواخر به دلیل تامین امنیت سراسری و محو فساد اداری در کشور؛ شماری از نهادها و شرکت‌های بین‌المللی در بخش‌های مختلف برای

سرمایه گذاری در افغانستان ابراز علاقه‌مندی کرده اند. افغانستان به ارزش بیش از ۳۵ میلیون دالر انجیر صادرات داشته است. وزارت صنعت و تجارت می‌گوید که افغانستان در یک سال گذشته به ارزش بیش از ۳۵ میلیون دالر امریکایی انجیر صادرات داشته است. به گزارش خبرنگار آژانس باختر؛ این وزارت امروز در توییتی نگاشته است که افغانستان توانسته در سال ۱۴۰۰ خورشیدی ۷.۱۵۵ تَن انجیر را صادر کند. این وزارت ارزش مجموعی صادرات این میوه با ارزش کشور را ۳۵ میلیون و ۴۱۴ هزار و ۶۹۲ دالر گفته است.

اخیراً ریاست اطلاعات و روابط عامه وزارت صنعت و تجارت اعلام کرده بود که افغانستان در یک سال گذشته به ارزش بیش از ۵۴ میلیون دالر امریکایی "جلفوزه سیاه" و نیز به ارزش نزدیک به ۱۰۰ میلیون دالر امریکایی "هینگ" به خارج از کشور صادر کرده است. انجیر یکی از میوه‌های بسیار خوشمزه و از مرغوب‌ترین میوه‌های صادراتی افغانستان است که برای بهبود سلامت قلب، کاهش کلسترول، جلوگیری از سرطان روده بزرگ، درمان کم‌خونی، مفید برای بیماران دیابتی، جلوگیری از سرطان پستان، تقویت استخوانها، تنظیم فشار

خون بالا، افزایش قوای جنسی، کاهش گلو درد، درمان بواسیر، درمان بی‌خوابی، تقویت سیستم ایمنی، افزایش شیر مادر، جوان‌سازی پوست بدن، ضد ریزش مو و دیگر امراض مورد استفاده قرار می‌گیرد. بر اساس گزارش‌ها، قندهار، هرات، هلمند، زابل، فاریاب، بلخ و ارزگان از ولایت‌های تولید کننده این میوه است. در همین حال؛ هند، امارات متحده عربی، کانادا و شماری از کشورهای اروپایی بزرگترین خریداران انجیر افغانستان است. در حال حاضر یک کیلوگرام انجیر خشک در بازار نزدیک به یک هزار افغانی به فروش می‌رسد.

سرچینې:

۱- <https://www.pashtovoa.com/a/sweden-has-donated-more-than-7-million-dollar-to-afghanistan/6527408.html>

۲- <https://bakhtarnews.af/dr>

## بازاریابی در تجارت و بانکداری

عبدالحفیظ شاهین

شد. زیرا رقبا در مسابقه تولید و خدمات در تلاش برای دست یابی به اهداف خاص و برتر و پیشی گرفتن از حریف خود می باشند. در این عرصه یکی از راه های موفقیت آگاهی داشتن از اصول بازاریابی و به کار گیری اصول آن به شیوه مناسب و اصولی می باشد.

امروز عصر صنعتی و فرا صنعتی رسیده است، جایگاه انسان در این بخش به مدیر، کارمند و فروشنده و خریدار مبدل شده و در این جریان، ابزار قدرت در خدمت زور و پول نبوده، بلکه در خدمت اطلاعات و ارتباطات قرار گرفته است.

در شرایط کنونی تحولات اساسی در عرصه های مختلف جوامع بشری دیده می شود. واقعاً این تحولات سراسر زندگی انسانها را احاطه نموده است. این همه تحولات در زندگی انسانها زاده ارتباطات و تکنالوژی این رشته می باشد. روی همین علت، عصر حاضر را عصر ارتباطات نام گذاشته اند.

این یک حقیقت است که پیشرفت های تکنالوژی موجب شکستن انحصارها و ایجاد فضای رقابتی میان تولید کنندگان کالا و خدمات می گردد. محیط رقابتی برخلاف شرایط انحصاری موجب پیشرفت، شکوفایی و ارتقای کیفیت خواهد



سمت و سوی آن از طریق نوع رفتار و ارتباطات آن مشخص می گردد. تصویر هر نهاد اقتصادی عبارت از پیام و اقدامات آن ها است که بیانگر روابط حرفه ای آن نهاد می باشد. بر اساس این دیدگاه، برقراری ارتباطات میان یک نهاد اقتصادی، ذینفعان آن نهاد و جامعه به معنی شهرت، تقویت، برند، مسؤلیت پذیری اجتماعی و افزایش ظرفیت آن نهاد برای ارائه محصولات و خدمات با کیفیت تر برای مشتری است. مشتریانی که چارچوب ذهنی مثبتی را از یک نام تجاری دارند، تمایل بیشتری به رضایت و وفاداری نشان می دهند.

به عنوان نتیجه می توان چنین گفت که بانک ها هم در محیط متلاطم و رقابتی امروز برای بقای خود ناچار اند تا به حفظ مشتریان خود توجه خاص داشته باشند. حفظ مشتریان برای بانکها یک امر ماندگار می باشد، حفظ مشتریان و جذب مشتریان جدید برای بانکها نفع بیشتری را در پی خواهد داشت. روی همین علت است که بانکها و سایر موسسات مالی و اعتباری تلاش شان برای جذب مشتریان و نقدینگی خیلی افزایش یافته و تغییرات زیادی در شیوه کار و فعالیت شان در این عرصه به میان آمده است.

با شکل گیری بانکداری مدرن در افغانستان، مشتریان برای انجام امور مالی و بانکی شان حق انتخاب بیشتری را پیدا کرده اند. در این عرصه موضوع ارائه خدمات رقابتی و حفظ ارتقاء شهرت و برند از اهمیت بیشتر برخوردار شده است و حالا داد و ستد پولی در افغانستان از طریق سیستم بانکی اجرا می شود. ●

در شرایط کنونی، مشتریان، بقای نهاد های اقتصادی محسوب می گردد. مؤسسات اقتصادی نمی توانند نسبت به انتظارات و خواسته های مشتری بی تفاوت بمانند. مؤسسات اقتصادی باید تمام فعالیت های شان را بسوی مشتری تمرکز دهند. زیرا همین مشتری است که منبع برگشت سرمایه برای شرکت ها پنداشته می شود.

شرکت ها می خواهند از طریق برنامه های درست تولیدی و بازار یابی دقیق، توجه مشتریان به خود جلب نمایند. زیرا تحقیقات نشان داده که رضایت مشتری عامل نهایی سود آوری است. امروز مشتریانی که احساس روابط خوب نسبت به یک نهاد اقتصادی دارد، در بلند مدت، به عنوان سرمایه ماندگار و سود آور برای آن نهاد خواهد بود. در این مورد باید گفت که مصارف مشتریان سابقه کمتر از مصارف مشتریان جدید است، امکان حفظ مشتریان سابقه خیلی آسان تر نسبت به جذب مشتری جدید می باشد.

در شرایط کنونی بیشتر کشور ها بانک محور می باشند و صنعت بانکداری موقعیت خوبی را در اقتصاد آنها دارد. صنعت بانکداری در این کشور ها حالت رقابتی رابخود گرفته و تلاش در جهت بازار یابی و معرفی شرکت ها به یک امر الزامی مبدل شده است.

بناءً برای بانکها نیز لازم است تا برای بهبود حس وفاداری مشتریان خود به دنبال راهبرد های گوناگون مدیریتی و تصویر مطلوب از فعالیت های خود را ارائه کند. منظور از تصویر مطلوب یک بخش اقتصادی عبارت از عرضه تولید است که بر اساس آن خود را در سطح رقابتی برجسته می سازند.

این تصویر نشان دهنده شخصیت هر نهاد اقتصادی بوده که

منابع:

۱- بانکداری اسلامی - اکادمی علوم افغانستان / <https://asa.gov.af>

۲- همیت بازاریابی بین المللی و چگونگی ورود به آن / تاریخ نشر ۲۱/۱/۱۴۰۱ / <http://blog.mehrrargham.com>

۳- ویژگی های خدمات بانکی نوآوری نظام یافته در بانک / <https://trizbank.blogspot.com>

# د باثباته اقتصاد لپاره پانگونه ټوليزه سوکالي رامنځته کوي

اسلامي امارت له لوري پلې کپري. دغه پروژه په تېرو ۴۲ کلونو کې په افغانستان کې تر ټولو ستره زیربنایي پروژه بلل شوې ده.

د دا ډول سترو پروژو پلې کېدل افغانستان د بهرنیو هیوادونو له اقتصادي انحصار څخه وباسي او په کور دننه د کرنې د ودې په موخه د کارموندنې فرصتونه برابروي.

د معلوماتو له مخې د قوش تپيې کانال درې پړاوونه لري. لومړی پړاوې

د قوش تپيې کانال د ۲۸۵ کیلومترو په اوږدوالي، ۱۰۰ متره سور او ۵.۸ مترو په ژوروالي جوړېږي چې د ۵۵۰ زره هکتاره ځمکې د خړوبولو ظرفیت به ولري او په یوه ثانیه کې به ۶۵۰ متر مکعب اوبه لېږدوي. د دې کانال سرچینه آمو سیند دی چې د جوزجان له دولت آباد او اچې ولسوالیو څخه تېرېږي او د فاریاب له اندخوی ولسوالۍ سره نښلول کېږي.

دا تر ټولو لویه زیربنایي پروژه ده چې د

د افغانستان اسلامي امارت د قوش تپيې کانال د جوړېدو پرانیسته وکړه. د دې کانال د چارو پیل د ټولیزې اقتصادي ودې لپاره لار هواروي او خلکو ته د کاري زمینو د برابرولو تر څنګ په کرنیزه برخه کې د افغانستان د پرمختیا د پیاوړتیا لامل کېږي.

له دې ښکاري چې د افغانستان اسلامي امارت په هیواد کې د یو باثباته اقتصاد رامنځته کولو په فکر کې دی او په دې برخه کې پانگونه کوي.

«



آسانتیاوې رامنځته شي کولای شي په کلني ډول افغانستان ته له دې لارې په زیاته پیمانه اسعار راوړي.

همدارنگه د افغانستان انار، منی، انگور او نورې تازه میوې هغه توکي دي چې په نړیوالو بازارونو کې ښه مارکېټ لري، که د دې میوو د ساتنې لپاره سپرې خونې جوړې شي او پر وخت سره تر نړیوالو بازارونو ورسول شي د دې میوو له صادراتو څخه هم کولای شو یوه زیاته اندازه اسعار تر لاسه کړو.

بلخوا د افغانستان طبي بوټي هغه څه دي چې بزگرانو مو په کلني ډول له دې محصولاتو عواید تر لاسه کوي دا او دې ته ورته برخو ته پاملرنه کولای شي افغانستان له وارداتي هیواد څخه په صادراتي هیواد بدل کړي.

معلومات ښيي چې د قوش تپې پر کانال د کار تر پیل مخکې د انرژۍ او اوبو وزارت په هیواد کې د دريو لویو بندونو کار له سره پیل کړی چې په هغو کې په کابل کې د شاه او عروس بند، په هلمند کې د کجکي بند او په نیمروز کې د کمال خان بند شامل دي چې د هلمند د کجکي بند ۸۰ سلنه

محصولات د نړۍ بېلابېلو هیوادونو ته استول کېږي او له دې لارې یوه اندازه اسعار هم افغانستان ته راځي، خو دا بسنه نه کوي او په کار ده چې په دې برخه کې هلې ځلې زیاتې شي او افغانستان له دې لارې ځان بساینې ته ورسوي.

هیره دې نه وي چې د افغانستان بېلابېل کرنیز توکي د غوره شهرت لرونکي دي او که د دې هیواد کرنیز سکتور میکانیزه شي له دې لارې به افغانستان وکولای شي په پراخه پیمانه خپل محصولات نړیوالو بازارونو ته ورسوي چې دا چاره به افغانستان د کرنیزو محصولاتو په برخه کې په صادرونکي هیواد بدل کړي.

ښه بېلگه یې د افغانستان وچې او تازه میوې، طبي بوټي او زعفران یادولای شو چې څوځله په نړیواله کچه لومړی مقام تر لاسه کړی دی.

په همدې ډول په وچو مېوو کې د افغانستان له جلعوزیو ( جنغوزیو ) یادونه کولای شو. د افغانستان جلعوزي په نړیواله کچه ښه نوم لري، که د جلعوزیو د صادراتو لپاره اړینې

چې ۱۰۸ کیلومتره اوږدوالی لري، د آمو له سیندڅخه پیل کېږي او د بلخ ولایت دولت آباد ولسوالۍ ته رسېږي. د دویم پړاو اوږدوالی ۱۷۷ کیلومتره دی چې د بلخ له دولت آباد څخه پیل کېږي، د جوزجان ولایت له اچچې ولسوالۍ څخه تېرېږي او د فاریاب ولایت اندخوی ولسوالۍ ته رسېږي.

دریم پړاو پر کرنیزو ځمکو د فرعي کانالونو وېش دی. دغه پروژه به په شپږو کالو کې تکمیلېږي چې د لومړي پړاو د بشپړتیا لپاره یو کال او د پاتې دوو پړاوونو لپاره پنځه کاله وخت په نظر کې نیول شوی دی. او اټکلیزه بودیجه ورته شپږ ملیارده افغانۍ ټاکل شوې ده.

د قوشتپې کانال د پروژې په بشپړېدو سره په افغانستان کې د یو کرنیز انقلاب د رامنځته کېدو خوشبیني شته چې د دغه کانال بشپړېدل به افغانستان د ګاونډیو هیوادونو څخه د غنمو له وارداتو خلاص کړي او هم به افغانستان د دې جوګه شي چې ډېر کرنیز توکي نورې نړۍ ته صادر کړي.

که څه هم دا مهال د افغانستان کرنیز



بشپړ شوی او په دوو میاشتو کې به ګټې اخیستنې ته وسپارل شي.

دغه وزارت په پام کې لري چې د هیواد په بېلابېلو ولایتونو کې د اوبو د زېرمه کولو او د سېلابونو د مخنیوي په موخه لوی، منځني او واړه بندونه هم جوړ کړي او دغه راز د کرنې د ودې لپاره په بېلابېلو ولایتونو کې د اوبو لګولو د کانالونو جوړولو پلان هم لري.

په هیواد کې د اوبو مدیریت کول باید له مهمو اهدافو څخه وي، ترڅو د ګاونډیو هیوادونو د اوبو د حقابې په پام کې نیولو سره عملي شي، ځکه افغانستان د اوبو د پراخو زېرمو په درلودلو سره یوازې ۳۰ سلنه ګټه له خپلو اوبو اخلي، په داسې حال کې چې زموږ کره د اوبو له کمښت سره مخ ده او په ډېرو ولایتونو کې اوبه بې ځایه ضایع کېږي او په کار ده چې دې ټکي ته ډېره پاملرنه وشي.

افغانستان چې له ۴۲ کلونو راهیسې له بحران، جګړې او بهرني يرغل سره لاس او ګرېوان وو، دا چاره د دې لامل شوې وه چې هیواد انحصاري

اقتصاد ولري، په دې موده کې په افغانستان کې نه حاکمو حکومتونو او نه هم په افغانستان کې ښکېلو هیوادونو کوم هیڅ بنسټیز کار کړی او دغه هیواد په ټولیز ډول له یوه ګډوډ او نابرابر اقتصاد سره مخ شوی.

په تېرو شلو کلونو کې په افغانستان کې د بهرنیو ځواکونو شتون تر ډېره د افغانستان د بیارغونې شعارونه ورکول، دوی پر لنډ مهاله، څو پروژو ډېر تمرکز درلود او د میلیونونو ډالرو په ښودلو سره یې په افغانستان کې بنسټیز کارونه تر سره نه کړل. سره له دې چې افغانستان د اوبو او باد په برخه کې د برښنا د تولید لپاره ښې اسانتیاوې لري، د وارداتي برښنا پروژې ته ترجیح ورکړل شوه او نن ورځ په هیواد کې د برښنا وضعیت داسې دی چې که افغانستان ته د برښنا صادرونکو هیوادونو غوښتنې ونه منل شي، برښنا پرې کوي.

تمه ده چې د افغانستان اسلامي امارت به د بنسټیزو پروژو د جوړولو په فکر کې شي او هڅه کوي چې هیواد له بهرني اقتصادي انحصار څخه وژغوري.

دا د ډاډ ځای دی چې د اسلامي امارت چارواکي پر دې باور دي چې هغه بهرني مرستې چې د ځانګړو موخو لپاره ورکول کېږي، مقطعي او لنډمهاله دي او ګټې یې هم لنډ مهاله دي په داسې حال کې چې اسلامي امارت دوامدارې بیارغونې ته ژمن دی او د یو متوازن او مخ پر ودې اقتصاد د جوړولو لپاره هڅې کوي.

باید وویل شي چې دا یوازې هغه مهال شونې ده چې د قوش تپې کانال په څېر بنسټیزې پروژې پیل کړي او له دې لارې د خلکو او وطن لپاره باثباته اقتصاد او ټولیزې اقتصادي ودې ته لاره پرانیستل شي. •

سرچینې:

۱- د باختري آژانس / <https://bakhtarnews.af/%D8%AA%D8%A8%D8%B5%D8%B1%D9%87-1582/>

۲- نن ټکی آسیا / <https://www.nunn.asia/202288>

# میکانیزه شدن زراعت، راه بسوی خود کفایی

عبدالحفیظ شاهین

بخش زراعت قسمت اعظم تولید و شغل را در کشور تشکیل می دهد. روی همین علت، رشد اقتصادی افغانستان ارتباط عمیق با زراعت داشته و این سکتور به عنوان یک بخش مهم اقتصادی، نقش اساسی را در انکشاف ملی ایفاء می نماید.

این سکتور باعث مصونیت غذایی شده و دسترسی مردم را در تمام اوقات برای

زندگی سالم و مرفه مهیا می سازد. همچنان این سکتور، مواد خام سایر سکتور ها را میسر ساخته، محیط زیست را از گرد و خاک مواد سمی پاک می سازد و یک منبع تمام ناشدنی ارز است. مصونیت غذایی یکی از موضوعات مهم و حیاتی برای زندگی انسانها بشمار می رود که در شرایط کنونی فکر دولت ها و مؤسسات بین المللی را بخود جلب

کرده است.

این امر زمانی میسر است که از منابع تولید مواد غذایی به شکل فنی طوری استفاده بعمل آید تا میزان تولید قناعت بخش باشد. یک دهقان زمانی می تواند که تولید قناعت بخش داشته باشد که سرمایه، وسایل میخانیکی جدید تولیدی، نیروی کاری فعال و قدرت ابتکار و خلاقیت را باخود داشته باشد.

«



نقش سکتور زراعت میکانیزه شده در استخدام نیروی کار بستگی به مرحله انکشاف زراعت و زمینه های استخدام در بیرون از این سکتور را دارد. با میکانیزه شدن این بخش، اکثر نفوس کشور که در دهات زندگی می کنند، آنها از انواع بیکاری های مختلف بخصوص بیکاری مخفی و بیکاری موسمی رنج می برند و به تعداد شان روز بروز افزایش بعمل آمده و مجبور به مهاجرت میگردند، زمینه کار مساعد شده از بیکاری و مهاجرت شان جلوگیری بعمل می آید.

انکشاف سکتور زراعت باعث می شود تا تولیدات زراعتی افزایش یافته و در پرتو آن صنعت نیز رشد نماید. با افزایش محصولات زراعتی می توان مازاد آنرا صادر نمود یا هم از آن در صنایع داخلی استفاده کرد.

بطور نمونه می توان از پشم حیوانات در فابریکه های بافندگی و از پوست آنها در ساخت قره قل و ساخت و ساز بوت استفاده نمود. از لبلبو بوره بدست می آید، از گندم در صنایع نان پزی استفاده

می شود. دهاقین با بدست آوردن فایده مناسب به خریدن انواع ماشین آلات، تراکتور، خرمن کوب، آب پاش ماشین های درو کننده و سایر ادوات جدید زراعتی اقدام می نمایند.

تولیدات زراعتی همیشه نقش سازنده را در صادرات افغانستان ایفاء کرده و ستون فقرات اقتصاد را تشکیل می دهد. در حدود ۸۰٪ نفوس این کشور بطور مستقیم یا غیر مستقیم از طریق زراعت امرار معاش می نمایند. بازار محصولات زراعتی افغانستان بخصوص بازار میوه خشک آن در جهان در حال گسترش بوده و بخش اسعار این کشور از طریق محصولات زراعتی بدست می آید.

امروز میکانیزه شدن زراعت به عنوان کلیدی ترین عنصر در دستیابی به اهداف کشاورزی و روستایی از اهمیت خاصی برخوردار است. مزارعی که مجهز به قدرت ماشین و نیروی ماشینی می باشند، علاوه بر کمیت و کیفیت کار و بهره برداری خوب از محصولات در زمان و مصارف نیز صرفه جویی بعمل می آید. در شرایط کنونی میکانیزه شدن

یکی از ارکان اساسی و کلیدی توسعه زراعت شمرده می شود.

زراعت میکانیزه شده در افغانستان نقش اساسی را در افزایش سطح درآمد و اقتصاد مردم دارد. تأمین غذا، امنیت غذایی برای جمعیت رو به رشد کشور، کاهش فقر، عرضه مواد خام صنعت، صادرات، تأمین ارز برای وارد کردن ماشین آلات زراعتی، گسترش فعالیت های اقتصادی و غیره وابسته به زراعت میکانیزه شده می باشد. افغانستان می تواند با سرمایه گذاری نه چندان زیاد در میکانیزه ساختن زراعت سود فراوانی را بدست آورد. ما امروز در کشور برای تقویت نظام درآمدی و افزایش سرانه درآمد مردم نیاز مبرم به تولید با ارزش افزوده بیشتر و صادرات محور داریم که در این زمینه بخش زراعت می تواند به معنای واقعی حرکت های مؤثر را انجام دهد. ●

منابع:

۱- اتحادیه اروپا به وزارت کشاورزی افغانستان کمک کرد؟ تاریخ نشر: ۱ / ۲ / ۱۳۸۹

۲- افغانستان چگونه می تواند به ثبات اقتصادی برسد؟ / برگردان: جواد زاولستانی / منبع: فارن پالیسی / <https://www.etilatroz.com>

۳- نصاب درسی دیپارتمنت آگرونومی پوهنځی های زراعت پوهنتون های افغانستان: تاریخ نشر: ۱۳۹۸ / <https://mohe.gov.af/sites/default/files>



# لیتیوم افغانستان محصول استراتژیک کشور

عبدالحفیظ شاهین

شود و در پرتو آن منابع معدنی بخصوص لیتیوم استخراج گردد، افغانستان در مدت زمان اندک به کشور ثروتمند منطقه مبدل می گردد.

افزایش قیمت لیتیوم بخاطر ساخت بطری موتورهای برقی از ابتدای سال گذشته رو به افزایش بوده و در سال ۲۰۲۱ قیمت این فلز در آسیا فی کیلو ۳۵ دالر معامله شد، در سال ۲۰۲۲ میلادی، قیمت هر کیلو آن ۵۰ دالر تخمین زده شده که نرخ آن همچنان رو به افزایش است طوری که در سال ۲۰۲۳ میلادی قیمت هر کیلو به ۵۲.۵ دالر معامله تخمین شده است.

حرکت سریع قیمت بازار لیتیوم در جهان بخاطر استفاده آن در انرژی پاک می باشد. لیتیوم جزء اصلی و کلیدی بطری های دو باره قابل چارج برای موتورهای الکترونیکی می باشد. صعود سرسام آور بهای لیتیوم در جهان باعث شده تا معدن کاران آن در سراسر جهان برای افزایش فعالیت و استخراج ذخایر آن توجه جدی داشته باشند. با وجود این همه، اغلب دانشمندان به این نظر اند که عدم تطابق رشد

لیتیوم علاوه بر اینکه به حیث یک عنصر اصلی در تکنالوژی ذخیره انرژی سبز مورد استفاده قرار می گیرد، در ساخت بطری، تیلیفون همراه، صنایع نقلیه الکترونیکی، لب تاپ، انواع ماشین ها، تکنالوژی هسته ای، کمپیوتر، طیاره های بدون سرنشین و غیره مورد استفاده قرار گرفته و لیتیوم افغانستان می تواند در آینده نزدیک مانند نفت به سرعت، به یک محصول استراتژیک این کشور تبدیل شود.

در اثر نظر سنجی های که در سال ۲۰۱۰ میلادی از طرف محققین امریکایی صورت گرفته نشان میدهد که ارزش لیتیوم افغانستان که در ولایت های هرات، غزنی و نیمروز پراکنده می باشد ارزش سه تریلیون دالر را دارد. همچنان نهاد انرژی جدید بلمبرگ که نهاد ارائه دهنده تحقیقات استراتژیک کالا های جهان است می گوید که موجودیت لیتیوم زیاد و استفاده نشده در افغانستان رقابت میان امریکا و اتحادیه اروپا را در آینده افزایش خواهد داد.

یکی از اعضای سروی زمین شناسی امریکا در سال ۲۰۱۰ میلادی گفته بود که اگر در افغانستان در جریان چند سال آینده امنیت تأمین

تقاضا و عرضه در جريان سال آينده ميلادي در بخش لیتیوم به میان خواهد آمد. این امر، با موضوع کمبود عرضه، زمینه استمرار رشد قیمت این مواد را در بازارها در میان مدت فراهم خواهد کرد.

در حال حاضر چنین برآورد می شود که تقاضای لیتیوم در دهه آينده بين ۲۵ تا ۳۰ در صد هر سال رشد کند. در چنین وضعیت، عدم امکان توسعه در بخش عرضه می تواند بازار را با کسر قابل ملاحظه روبرو کند. در چنین وضعیت، شرکت های که موثر های الکترونیکی را تولید می کنند نگران قیمت روز افزون لیتیوم هستند آنها در این مورد می اندیشند که در صورت کمیاب شدن لیتیوم، چگونه می توان لیتیوم مورد ضرورت شان را از بطری های از کار افتاده باز یافت نمایند.

شرکت مشاوره مک کینزی پیش بینی می نماید که ارزش بازار بطری های لیتیومی تا سال ۲۰۳۰ میلادی به حد اقل ۳۶۰ میلیارد دالر افزایش یافته و قیمت این ماده گرانبها تا پایان دهه میلادی جاری بطور میانگین ۲۰ درصد رشد خواهد کرد.

در گذشته عناصر لیتیوم آنقدر با اهمیت تلقی نمی شد. اما امروز تعداد دستگاه های الکترونیکی بی سیم در جهان به تعداد ۸.۷ میلیارد دستگاه از ۷.۳ میلیارد نفر جمعیت جهان پیشی گرفته است. روی همین علت است که در این اواخر کسب و کار لیتیوم با رشد چشمگیری مواجه است. موارد استفاده از بطری های لیتیومی منحصر به تجهیزات دیجیتالی کوچک نمی گردد. زیرا با گسترش تولید موثر های الکترونیکی و همچنان منابع انرژی جایگزین در جهان، موضوع تولید و ذخیره سازی انرژی در این دوبرخ صنعت حرف اول را خواهد زد. این موضوع ارتباط مستقیم با کارآیی بطری های لیتیومی خواهد داشت.

بناء، تقاضا برای عنصر لیتیوم در دهه های آتی روی موارد فوق که در ذیل از هر کدام آنها نام برده می شود روند صعودی خود را ادامه

خواهد داد.

ازدیاد لوازم مصرفی الکترونیکی در زندگی روزمره، این یک حقیقت است که تعداد لوازم الکترونیک در جهان نسبت به نفوس انسانها به مراتب بیشتر است، همچنان همه ساله در حدود یک میلیارد وسیله های الکترونیکی جدید نیز وارد بازار می گردد.

تولید موثر های الکترونیکی، سالانه به شکل متواتر افزایش چشمگیر دارد. که همه نیاز مند بطری های ساخته شده از لیتیوم است.

گسترش نسل انرژی جدید یا انرژی های تجدید پذیر، در شرایط کنونی در حال تصاحب جایگاه روز افزون در میان جوامع بشری است. فعلاً این برنامه در کشور های مانند هند، چین و برازیل در حال گسترش می باشد که بر اساس آن تقاضا برای لیتیوم فزونی خواهد یافت. صنعت دوا، طبق برآورد های که صورت گرفته نشان می دهد که ۵ درصد منابع لیتیوم استحصال شده در قالب تولید دواها استفاده می شوند.

بناء افغانستان در صورت استفاده درست از منابع لیتیوم می تواند در آينده نه چندان دور از نگاه اقتصادی رشد سریع اقتصادی داشته باشد. کشور های بزرگ مانند چین، روسیه و امریکا به عنوان تولید کننده ای در حدود نیمی از تمام تولیدات صنعتی جهان در انتظار دریافت لیتیوم افغانستان هستند. در شرایط کنونی که فساد در برنامه های اقتصادی مانند گذشته بیداد نمی کند. اگر لیتیوم کشور بصورت شفاف استخراج شده و به کشورهای بزرگ صنعتی جهان صادر گردد، می تواند برای مردم شغل دائمی ایجاد نموده و در ضمن بهترین و شفاف ترین وسیله برای ارز آوری و رشد اقتصادی کشور گردد.

منابع:

۱-در مورد لیتیوم چی می دانید؟ - رادیو آزادی/ تاریخ نشر: ۱۳۹۲/۱۰/۶ / <https://da.azadiradio.com>

۲-طالبان: منابع لیتیوم افغانستان با منابع نفت عربستان/ تاریخ نشر: ۱۴۰۰/۹/۲۲ / <https://www.rfi.fr>

۳-وزارت صنعت و تجارت: ارزش لیتیوم افغانستان با نفت / تاریخ نشر: سه شنبه ۱۴۰۰/۹/۲۳ / <https://avapress.com>





## اطلاعیه د افغانستان بانک

بدینوسيله به تمام اشخاص و افرادیکه فعالیت های صرافی و خدمات پولی را بشکل غیر قانونی و بدون مجوز د افغانستان بانک اجراء می نمایند، رسانیده می شود تا غرض اخذ جواز فعالیت های صرافی و خدمات پولی شان به د افغانستان بانک مراجعه نموده و فعالیت های غیر قانونی خویش را هرچه عاجلتر متوقف سازند، در غیر آن با متخلفین برخورد قانونی صورت می گیرد.

همچنان از تمام هموطنان عزیز تقاضا بعمل می آید تا با در نظر داشت مسؤلیت و مصونیت پولی خویش، معاملات تبادل و حواله را با صرافان و فراهم کنندگان خدمات پولی که مجوز قانونی ندارند، اجراء ننمایند.







## درنو هیوادوالو!

بانکونه ستاسو د پیسو د ساتنې او سپما لپاره تر ټولو خوندي او قانوني ځایونه دي. اوس تاسو کولای شئ چې په بانکونو کې حساب پرانیږئ او یا هم په خپلو حسابونو کې پیسې زیاتې کړئ او هر وخت چې وغواړئ له هغې څخه کار اخیستلای شئ. که تاسو د افغانستان بانک د خبرتیا له خپرېدو وروسته چې په ۱۴۰۰ / ۸ / ۱۲ نېټه خپره شوې ده، په بانکونو کې خپلې پیسې سپما کړئ او یا هم په جاري حسابونو کې پیسې ور زیاتې کړئ، کولای شئ خپلې پیسې له کوم محدودیت پرته په بشپړ ډول تر لاسه کړئ او یا یې هم بل حساب ته ولېږدوئ.

په یاد ولرئ، چې ستاسو پیسې له بانکونو سره خوندي او د امانت په ډول ساتل کېږي.

# پول ما هویت ماست!

ما افغانها برای ثبات و ارزش هر چه بیشتر پول خود، آنرا در همه معاملات و داد و ستد های داخلی استفاده می نماییم.



## ملي پيسې، د ملي يووالي سمبول او زموږ د هيواد د ملي اقتدار نښه ده